

Cauza Nada c. Elveția

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Marea Cameră

Cauza Nada c. Elveția

Hotărârea din 12.09.2012

Art. 3 din Convenție. „Interzicerea torturii”

Art. 5 din Convenție. „Dreptul la libertate și la siguranță”

Art. 8 din Convenție. „Dreptul la respectarea vieții private și de familie”

Art. 9 din Convenție. „Libertatea de gândire, de conștiință și de religie”

Art. 13 din Convenție. „Dreptul la un remediu efectiv”

Reclamantul, dl Youssed Moustafa Nada, cu dublă cetățenie – italiană și egipteană – s-a născut în 1931 și locuiește, din 1970, în Campione d’Italia, o enclavă italiană de aproximativ 1,6 km² situată în provincia Como (Lombardia), înconjurată de cantonul elvețian Ticino și izolată de restul Italiei prin lacul Lugano.

Reclamantul este musulman și un cunoscut om de afaceri în mediul politic și financiar. Inginer de profesie, a lucrat în varii sectoare, în special în sectorul bancar, în comerțul exterior, în industrie și în domeniul imobiliarelor. Este fondator a numeroase companii, fiind acționar unic sau principal la acestea.

Reclamantul se declară împotriva activităților de tip terorist și susține că nu a colaborat vreodată cu organizația al-Qaida. Mai mult, a denunțat în mod constant metodele folosite de aceasta, precum și ideologia ei.

Reclamantul susține că are numai un rinichi sănătos. De asemenea, suferă de sângerări ale ochiului stâng, după cum o confirmă un certificat medical din 2001, precum și de spondiloză cervicală. Mai mult, un certificat medical eliberat de un medic din Zurich în 2006 atestă că a suferit o fractură la mâna dreaptă, care trebuia să fie operată în 2004. Reclamantul susține că, urmare a restricțiilor impuse asupra sa și care au dat naștere prezentei cereri, s-a aflat în imposibilitatea de a fi supus acestei operații, suportând consecințele neplăcute ale fracturii.

La 15.10.1999, ca reacție la bombardamentele provocate pe 7.08.1998 de către Osama bin Laden și membri ai rețelei sale asupra ambasadelor Statelor Unite din Nairobi (Kenya) și Dar-es-Salaam (Tanzania), Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite (ONU) a adoptat, în baza capitolului VII din Carta Organizației Națiunilor Unite (Carta), Rezoluția nr. 1267 (1999), care prevede sancțiuni împotriva talibanilor, creând în acest sens un comitet (Comitetul) alcătuit din toți membrii Consiliului de Securitate pentru monitorizarea punerii în aplicare a rezoluției.

La 2.10.2000, în vederea implementării acestei rezoluții, Consiliul Federal Elvețian a adoptat o Ordonanță de „instituire a unor măsuri privind talibanii” (Ordonanța), act care a suferit ulterior o serie de amendamente.

Prin Rezoluția nr. 1333 (2000) din 19.12.2000, Consiliul de Securitate a extins regimul de sancțiuni. Sancțiunile au fost îndreptate din acel moment împotriva lui Osama bin Laden și a organizației al-Qaida, precum și împotriva înalților oficiali talibani și a consilierilor acestora.

În ambele rezoluții, Consiliul de Securitate a solicitat Comitetului să întocmească o listă a persoanelor și a entităților asociate cu Osama bin Laden și cu organizația al-Qaida, în baza informațiilor furnizate de către state și organizațiile regionale.

La 11.04.2001, Consiliul Federal Elvețian a modificat Ordonanța din 2.10.2000, în scopul conformării acesteia cu Rezoluția nr. 1333 a Consiliului de Securitate. Astfel, a fost interzisă intrarea și tranzitul teritoriului elvețian de către persoanele vizate de rezoluție (fără a fi nominalizate).

La 24.10.2001, Procurorul Federal a pornit cercetarea cu privire la reclamant.

La 7.11.2001, Președintele Statelor Unite ale Americii a blocat activele Băncii Taqwa, al cărei președinte și acționar principal era reclamantul.

La 9.11.2001, numele reclamantului, împreună cu cel al organizațiilor asociate lui, au fost adăugate în lista Comitetului. Pe 30.11.2001, numele lor au fost adăugate și în lista anexată la Ordonanța Consiliului Federal Elvețian.

La 16.01.2002, Consiliul de Securitate a adoptat Rezoluția nr. 1390 (2002), care stabilea interdicții privind intrarea și tranzitul persoanelor fizice, grupurilor, întreprinderilor și entităților asociate acestora, așa cum erau nominalizate în lista conformă cu Rezoluțiile nr. 1267 (1999) și 1333 (2000). În consecință, la 1.05.2002, art. 4a din Ordonanța Consiliului Federal Elvețian a fost modificat, interdicțiile devenind astfel aplicabile și reclamantului.

La 10.09.2002, Elveția a devenit stat membru al ONU.

Vizitând Londra în 11.11.2002, reclamantul a fost arestat și expulzat în Italia, sumele de bani găsite asupra sa fiind confiscate.

La 10.10.2003, urmare a sesizărilor adresate de către Comitet autorităților cantonului Ticino, reclamantului i-a fost anulat permisul special de trecere a frontierei. Comitetul remarcase faptul că, în chiar timpul desfășurării cercetării privind activitățile reclamantului, acesta putea circula liber între Elveția și Italia.

La 27.11.2003, Oficiul Federal Elvețian pentru Migrație, Integrare și Emigrație (Oficiul) i-a comunicat reclamantului că din acel moment îi este interzisă trecerea frontierei.

La 23.03.2004, reclamantul a depus o cerere în adresa Oficiului de a i se permite intrarea și tranzitul teritoriului elvețian, în scop medical, precum și pentru soluționarea unor proceduri judiciare în Elveția și Italia. Pe 26.03.2004, Oficiul a respins cererea ca fiind nefondată.

Într-o decizie din 27.04.2005, Curtea Penală Federală a dispus ca Procurorul Federal să suspende acțiunea sau să trimită cazul judecătorului de instrucție federal competent, până la 31.05.2005. Într-un ordin de la acea dată, Procurorul Federal, constatând că acuzațiile împotriva reclamantului erau neîntemeiate, a întrerupt cursul cercetării.

La 22.09.2005, reclamantul a solicitat Consiliului Federal radierea numelui său și al organizațiilor asociate lui de pe lista anexată la Ordonanță. În susținerea cererii sale, el a menționat că cercetarea întreprinsă în privința sa a fost întreruptă printr-un ordin al Procurorului Federal și că, prin urmare, nu se mai justifica supunerea sa regimului de sancțiuni.

Într-o decizie din 18.01.2006, Departamentul Federal pentru Afaceri Economice i-a respins reclamantului o cerere pe motiv că Elveția nu putea radia numele din lista anexată la Ordonanță din moment ce acestea mai figurau încă pe lista Comitetului.

La 13.02.2006, reclamantul a formulat un recurs grațios împotriva deciziei Departamentului Federal pentru Afaceri Economice. Într-o decizie din 15.06.2006, Departamentul a respins motivele recursului, argumentând că radierea unui nume din lista anexată la Ordonanță este posibilă numai odată cu radierea lui de pe lista Comitetului. În acest scop, era necesară implicarea statului de cetățenie sau de reședință al persoanei în cauză, la ONU. Or,

Elveția nu era statul de cetățenie sau de reședință al reclamantului. Prin urmare, autoritățile elvețiene nu puteau iniția o atare procedură.

La 6.07.2006, reclamantul a contestat decizia Departamentului în fața Consiliului Federal. El a cerut ca numele său și al organizațiilor asociate să fie radiate de pe lista anexată la Ordonanță.

La 20.09.2006, Oficiul Federal pentru Migrație, instituție creată în 2005 și încorporând vechiul Oficiu, i-a acordat reclamantului o dispensă de o zi pentru a putea pleca la Milano, în vederea soluționării procedurilor sale judiciare. Reclamantul nu a dat curs acesteia.

La 6.04.2007, reclamantul a trimis în adresa „nucleului” Comitetului – organism creat prin Rezoluția nr. 1730 (2006) în scopul soluționării cererilor de radiere a numelor particularilor sau entităților de pe lista Comitetului – o cerere prin care solicita radierea numelui său de pe listă.

Într-o decizie din 18.04.2007, Consiliul Federal, pronunțându-se asupra recursului din 6.07.2006, a trimis cauza la Curtea Federală, constatând că reclamantul a fost supus unor restricții în exercițiul dreptului său de proprietate, fiindu-i încălcat, de asemenea, dreptul prevăzut de art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului. În viziunea Consiliului Federal, cazul trebuia examinat de către o instanță independentă și imparțială.

În observațiile sale, Departamentul a susținut că recursul trebuie respins, subliniind faptul că Rezoluția Consiliului de Securitate nr. 1730 (2006) din 19.12.2006 oferea mai degrabă posibilitatea persoanelor și organizațiilor vizate să ceară direct radierea numelor lor de pe lista Comitetului, decât prin intermediul statului lor de cetățenie sau de reședință.

Reclamantul și-a menținut declarațiile. Mai mult, din cauza rezervelor Oficiului, el nu a putut părăsi perimetrul Campione d'Italia, unde nu avea parte de tratament medical adecvat, sau să-și rezolve problemelor sale administrative și judiciare din Italia, petrecându-și astfel ultimii ani în arest la domiciliu. Adăugarea numelui său pe lista Comitetului echivala cu o acuzare publică privind legăturile sale cu Osama bin Laden, cu organizația al-Qaida și cu talibanii, fapt contrar adevărului. Mai mult, menționarea numelui său pe listă, fără vreo justificare sau vreo audiere prealabilă a sa, venea în contradicție cu principiul interzicerii discriminării, cel al libertății individuale, respectarea dreptului de proprietate și libertatea economică, împreună cu dreptul de a fi ascultat și dreptul la un proces echitabil. În cele din urmă, considerând că sancțiunile impuse de către Consiliul de Securitate contraveneau Cartei ONU și normelor *ius cogens*, reclamantul a susținut că statul elvețian nu era obligat să le pună în aplicare.

Într-o decizie din 11.05.2007 în care a indicat remediul disponibil, Oficiul a respins o nouă cerere de dispensă din partea reclamantului. Într-o decizie din 12.07.2007, indicând încă o dată remediile posibile, Oficiul a refuzat să examineze o scrisoare din partea solicitantului, considerând-o drept cerere de reexaminare. Într-o scrisoare din 20.07.2007, reclamantul a arătat că scrisoarea precedentă era de fapt o nouă cerere de dispensă. Pe 2.08.2007, Oficiul a respins din nou cererea sa, reiterând că decizia poate fi atacată în fața Curții Administrative Federale. Reclamantul nu a atacat decizia.

La 29.10.2007, „nucleul” a respins cererea reclamantului din 6.04.2007. La 2.11.2007, același organism a respins o solicitare de informare privind statul care a cerut radierea numelui său de pe listă, precum și motivele ce au stat la baza acesteia, invocând motive de confidențialitate a procesului.

Prin hotărârea din 14.11.2007 a Curții Federale Elvețiene, recursul a fost declarat admisibil și respins pe fond.

Curtea Federală a statuat mai întâi că, în temeiul art. 25 din Carta Națiunilor Unite, statele membre ale ONU s-au angajat să respecte și să execute hotărârile Consiliului de Securitate în conformitate cu aceasta. Curtea Federală a mai reținut că, în temeiul art. 103 din Cartă, obligațiile izvorâte din acest act nu prevalează doar față de dispozițiile de drept intern al statelor membre, ci și asupra obligațiilor izvorâte din alte acorduri internaționale, indiferent de natura lor, fie ele bilaterale sau multilaterale. Instanța a mai subliniat că supremația nu privește doar Carta, ci toate obligațiile decurgând din rezoluțiile obligatorii ale Consiliului de Securitate.

Curtea Federală a reținut, cu toate acestea, faptul că înseși acțiunile Consiliului de Securitate trebuiau să fie în conformitate cu Carta, cu scopurile și principiile sale (art. 24 parag. 2 din Cartă), inclusiv cu respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (art. 1 parag. 3 din Cartă). În același timp, Curtea Federală a adăugat că statelor membre nu li s-a permis nicio derogare pe motiv că o decizie (sau o rezoluție) a Consiliului de Securitate este în vădită contradicție cu dispozițiile Cartei, în speță decizii (rezoluții) fundamentate pe prevederile Capitolului VII al acesteia (acțiunea în caz de amenințări împotriva păcii, de încălcări ale păcii și de acte de agresiune).

Curtea Federală a menționat apoi că, potrivit art. 190 din Constituția Federală a Confederației Elvețiene, hotărârea sa era ținută de legile federale și de tratatele de drept internațional. Aceasta a considerat că erau aplicabile, pe lângă tratatele internaționale ratificate de Elveția, și cutumele internaționale, principiile generale de drept și deciziile organizațiilor internaționale, și ele obligatorii pentru Elveția. Aici sunt incluse și rezoluțiile Consiliului de Securitate cu privire la regimul de sancțiuni.

Cu toate acestea, art. 190 din Constituție nu conținea dispoziții cu referire la modul de soluționare a antinomiei dintre normele de drept internațional ce trebuiau respectate de către statul elvețian. În speță, a existat un atare conflict între rezoluțiile Consiliului de Securitate, pe de o parte, și garanțiile oferite de Convenția europeană a drepturilor omului și Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, de cealaltă parte. Curtea a considerat că, până la soluționarea conflictului în baza regulilor de interpretare a tratatelor, trebuie stabilită ierarhia normelor juridice internaționale, ierarhie potrivit căreia obligațiile izvorâte din Carta ONU prevalează asupra obligațiilor decurgând din orice alt acord internațional (art. 103 din Cartă combinat cu art. 30 din Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor). Curtea Federală a stabilit că aplicarea uniformă a sancțiunilor impuse de către ONU ar fi împiedicată în cazul în care instanțele judecătorești din statele-părți la Convenția Europeană a Drepturilor Omului sau Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice ar înlătura de la aplicare sancțiunile, în vederea protejării drepturilor fundamentale ale particularilor sau ale organizațiilor. Cu toate acestea, Curtea Federală a admis că obligația de a pune în aplicare deciziile Consiliului de Securitate era îngădită de normele *ius cogens*. Prin urmare, s-a văzut obligată să verifice dacă regimul de sancțiuni instituit de către Consiliul de Securitate încălca normele *ius cogens*, astfel cum a susținut reclamantul.

Curtea Federală a enumerat apoi, cu titlu exemplificativ, norme *ius cogens*: dreptul la viață, protecția împotriva torturii și a tratamentelor inumane sau degradante, interzicerea sclaviei, interzicerea pedepsei colective, principiul răspunderii penale individuale și principiul refuzului acordării extrădării. Aceasta a considerat că dreptul de folosință asupra bunurilor, libertatea economică, garanțiile unui proces echitabil sau dreptul la un remediu efectiv nu intrau în categoria normelor *ius cogens*.

În privința consecințelor pe care le-au avut măsurile luate împotriva reclamantului, și anume interzicerea intrării și tranzitului prin Elveția, Curtea Federală a statuat că sancțiunile

impuneau restricții de natură comercială și că fondurile necesare pentru supraviețuirea celor vizați nu erau blocate. Prin urmare, nu a existat nicio amenințare la adresa vieții sau sănătății lor, vreun tratament inuman sau degradant. Interdicția de călătorie le-a restrâns libertatea de circulație persoanelor în cauză, dar, în principiu, nu a îndeplinit condițiile unei lipsiri de libertate. Ei au rămas liberi să circule pe teritoriul statului lor de reședință; călătoriile lor spre țara de origine erau, de asemenea, permise.

Curtea Federală a reținut că sancțiunile au fost decise de către Consiliul de Securitate, fără a le fi oferită posibilitatea particularilor sau organizațiilor să le prevină sau eventual să le conteste în fața instanțelor naționale sau internaționale. În context, aceasta a mai menționat că în special procedura de radiere prevăzută de textul Rezoluției nr. 1730 (2006) permitea particularilor accesul direct în fața Comitetului, ceea ce deja semnifică un progres substanțial, chiar dacă sistemul prezenta deficiențe suficiente din perspectiva drepturilor omului.

În analiza obligației de respectare a rezoluțiilor ONU, Curtea Federală a menționat că acestea prevăd sancțiuni în detaliu și că nu acordă statelor-membre vreo marjă de apreciere cu privire la punerea lor în aplicare. Referitor la posibilitatea de a obține radierea unui nume de pe listă, Comitetul a prevăzut o procedură specifică. Statele-membre nu erau deci îndrituite să decidă unilateral dacă sancțiunile se mai aplică sau nu unor persoane sau organizații de pe lista Comitetului. Doar Comitetul putea radia nume de persoane sau entități.

Curtea Federală a continuat examinând întrebarea dacă statul elvețian, chiar dacă în imposibilitatea de a radia nume de pe lista Comitetului, era obligat să asiste reclamantul în această privință. Curtea Federală a constatat că obligația statului elvețian a căzut în desuetudine odată cu amendarea procedurii privind radierea care prevedea posibilitatea persoanelor de a înainta cereri în mod individual. În afară de acestea, statele-membre ale ONU erau obligate să urmărească persoanele suspectate de finanțarea sau sprijinul activităților teroriste. Dacă acțiunea penală este împiedicată sau nu mai poate fi exercitată, sancțiunile preventive trebuie înlăturate. Admițând că statul în care a fost desfășurată acțiunea penală sau cercetarea preliminară nu poate proceda la radierea numelor, acesta poate să trimită măcar rezultatele anchetei Comitetului și să solicite radierea.

În conformitate cu rezoluțiile Consiliului de Securitate, interdicția de circulație nu se aplică dacă intrarea și tranzitul sunt necesare pentru îndeplinirea unei proceduri judiciare. Alte excepții enumeră călătoriile în scop medical, umanitar sau pentru motive religioase.

Ordonanța conferă Oficiului o marjă de apreciere.

Dispensele trebuie acordate de fiecare dată când regimul de sancțiuni prevăzut de ONU le permite. Împrejurarea că Oficiul a ignorat aceste prevederi este irelevantă, întrucât deciziile relevante ale Oficiului nu au fost contestate de către reclamant și nu fac obiectul procesului.

Urmare a hotărârii Curții Federale, reclamantul a cerut Oficiului să examineze dacă derogările de ordin general sunt aplicabile și cazului său. Pe 28.01.2008, el a depus o nouă cerere prin care solicita suspendarea interdicției pe o perioadă de trei luni. Într-un răspuns din 21.02.2008, Oficiul a menționat că nu poate întreprinde o asemenea acțiune fără a supune situația Comitetului.

În cadrul unei întâlniri din 22.02.2008 dintre un reprezentant al Departamentului Federal pentru Afaceri Externe și avocatul reclamantului, reprezentantul a menționat că statul elvețian nu poate interveni la Comitet în vederea radierii numelor și că reclamantul o poate cere singur. Sprijinul pe care i-l pot acorda autoritățile elvețiene reclamantului este să-i ofere un act ce confirmă că acțiunea penală împotriva sa a fost împiedicată.

La 5.07.2008, guvernul italian a prezentat Comitetului o cerere de radiere a numelui reclamantului de pe listă. Comitetul a respins cererea printr-o decizie din 15.07.2008. În opinia reclamantului, Comitetul nu i-ar fi permis să-și prezinte observațiile în prealabil.

La 11.09.2008, Oficiul i-a acordat reclamantului dreptul de intrare și rămânere pe teritoriul elvețian timp de două zile. Reclamantul nu a făcut uz de autorizare.

Pe data de 24.08.2009, în conformitate cu procedura prevăzută de Rezoluția Consiliului de Securitate nr. 1730 (2006), reclamantul a prezentat „nucleului” pentru examinarea cererilor de radiere o solicitare în acest sens. Pe 2.09.2009, Elveția a trimis în adresa Comitetului o confirmare a încetării cercetării în privința reclamantului, precum și a lipsei de probe sau indicii privind legăturile cu persoane sau organizații asociate lui Osama bin Laden, al-Qaida sau talibanilor.

La 23.09.2009, numele reclamantului a fost radiat de pe lista anexată la rezoluțiile Consiliului de Securitate. Potrivit reclamantului, procedura prevăzută de Rezoluția nr. 1730 (2006) nu a fost respectată, lui nefiindu-i comunicată nicio informație în acest sens.

La 29.09.2009, lista anexată la Ordonanța Consiliului Federal Elvețian a fost modificată în conformitate cu decizia Consiliului de Securitate, intrând în vigoare, în noua sa variantă, pe 2.10.2009.

Controlul legalității măsurilor de punere în aplicare a rezoluțiilor Consiliului de Securitate a făcut obiectul unor cauze din fața Curții de Justiție a Comunităților Europene și a Comitetului ONU pentru Drepturile Omului.

Cauza *Yassin Abdullah Kadi și Al Barakaat International Foundation c. Consiliului și a Comisiei* (Curtea de Justiție a Comunităților Europene) din 2005 a avut ca obiect blocarea activelor financiare ale reclamanților, urmare a conformării regulamentelor comunitare cu rezoluțiile Consiliului de Securitate nr. 1267 (1999), 1333 (2000) și 1390 (2002), în privința persoanelor fizice și a entităților considerate de către Comitet ca fiind asociate lui Osama bin Laden, organizației al-Qaida sau talibanilor. În speță, reclamanții au căzut sub incidența acestor măsuri care, în opinia lor, ar fi constituit o încălcare a dreptului lor fundamental la respectarea proprietății, drept consfințit prin Tratatul de instituire a Comunității Europene. Tot ei au susținut că regulamentele au fost adoptate *ultra vires*. După ce Tribunalul de Primă Instanță a respins cererea, reclamantul Kadi a atacat hotărârea în fața CJCE. Recursul a fost examinat de Marea Cameră. În hotărârea sa din 3.09.2008, CJCE a statuat că, având în vedere natura intrinsecă și autonomă a ordinii juridice comunitare, ea are competența de a controla legalitatea unui regulament comunitar adoptat în domeniul de aplicare al acestei ordonanțe, chiar dacă scopul acestui regulament este să pună în aplicare o rezoluție a Consiliului de Securitate.

Astfel, deși nu este de competența unei instanțe comunitare să examineze legalitatea rezoluțiilor Consiliului de Securitate, aceasta are dreptul să revizuiască actele comunitare sau actele statelor membre menite să dea efect unor asemenea rezoluții, fapt care nu presupune vreo încălcare a priorității rezoluțiilor față de alte obligații internaționale. CJCE a concluzionat că instanța comunitară trebuie să asigure un control total al legalității tuturor actelor comunitare din perspectiva drepturilor fundamentale, acesta fiind unul dintre principiile generale ale dreptului comunitar. În argumentarea poziției sale, CJCE a reținut că dispozițiile Cartei ONU nu impun alegerea unui anumit model de implementare a rezoluțiilor adoptate de către Consiliul de Securitate în baza prevederilor Capitolului VII. Nu este o consecință a principiilor de drept internațional ca un control jurisdicțional al legalității interne

a regulamentului contestat în baza libertăților fundamentale să fie exclus pentru că măsura trebuie să pună în aplicare o rezoluție a Consiliului de Securitate. Mai mult, imunitatea jurisdicțională a unei măsuri comunitare precum regulamentul contestat nu-și poate găsi sprijin în prevederile Tratatului CE. CJCE a concluzionat că regulamentele atacate, care nu prevedeau niciun remediu în cazul blocării activelor financiare, veneau în contradicție cu drepturile fundamentale și, deci, trebuiau anulate.

În 2008, în cauza *Sayadi și Vinck c. Belgia*, Comitetul ONU pentru Drepturile Omului a examinat modul de punere în aplicare la nivel național al regimului de sancțiuni instituit prin Rezoluția nr. 1267 (1999) a Consiliului de Securitate. Cei doi reclamânți, resortisanți belgieni, au fost incluși în lista anexată la Rezoluție în 01.2003, în urma informațiilor furnizate Consiliului de Securitate de către statul belgian și la scurt timp după începerea unei cercetări penale interne în septembrie 2002. Reclamanții au adresat mai multe cereri de radiere a numelor lor autorităților naționale, regionale și la nivelul ONU, însă fără niciun rezultat. În 2005, Tribunalul de Primă Instanță de la Bruxelles i-a impus statului belgian, printre altele, inițierea unei proceduri de urgență în vederea radierii acestor nume de către Comitetul Națiunilor Unite, autoritățile belgiene conformându-se. Comitetul ONU pentru Drepturile Omului a reținut faptul că interdicția de călătorie le-a fost impusă reclamanților urmare a informațiilor furnizate de către autoritățile belgiene Comitetului, înainte ca aceștia să fi fost audiați. Comitetul a stabilit că acțiunile autorităților belgiene au fost cele care au condus la încălcarea unor drepturi, deși acestea nu erau competente să radieze nume de pe liste ale ONU sau UE. Comitetul a constatat o violare a dreptului reclamanților la libertatea de circulație, în conformitate cu art. 12 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, pentru că atât întreruperea cercetării penale, cât și cererea de radiere venită din partea statului belgian arătau clar că restricțiile nu erau necesare pentru siguranța națională sau menținerea ordinii publice. Comitetul a constatat, de asemenea, prejudicierea onoarei și reputației reclamanților prin încălcarea art. 17 din Pact, dată fiind publicarea listei pe internet, apariția unor articole de presă, divulgarea unor informații înainte de încetarea acțiunii penale. În opinia Comitetului, deși statul-parte nu putea radia nume din listă din listă, acesta avea obligația să obțină radierea numelor de pe listă, să le acorde reclamanților compensații, să facă publice cererile de radiere și să se asigure că nu vor mai avea loc încălcări similare. Numele reclamanților au fost radiate de pe listă, în baza unei decizii a Comitetului din 20.07.2009.

În 2010, în cauza *Ahmed ș.a. c. Trezoreria Majestății Sale*, Curtea Supremă de Justiție a Regatului Unit a hotărât că Guvernul britanic a acționat prin depășirea competențelor ce îi sunt conferite de Secțiunea 1 a Actului constitutiv al Națiunilor Unite din 1946, prin emiterea unor ordine de implementare a rezoluțiilor Consiliului de Securitate ce au condus la blocarea activelor financiare ale reclamanților. „Chiar dacă aflați în fața amenințărilor terorismului internațional, conceptul de «siguranță a oamenilor» nu este lege supremă. Trebuie acționat cu prudență, pentru a nu permite ingerințe nelimitate în privința libertății personale”. S-a mai reținut că reclamanții au fost privați de dreptul la un remediu efectiv. Curtea Supremă de Justiție a constatat atât ilegalitatea ordinelor de punere în aplicare a Rezoluției nr. 1373 (2001) într-un context general de combatere a terorismului, cât și ordinea de punere în aplicare a rezoluțiilor privind organizația al-Qaida și talibanii. În consecință, ordinul privind organizația al-Qaida a fost anulat pentru că nu prevedea un remediu efectiv.

În hotărârea sa din 2009, în cauza *Abdelrazik c. Canada*, Curtea Federală a Canadei a constatat că procedura de întocmire a listelor privind particularii sau grupările asociate al-Qaida și talibanilor era incompatibilă cu dreptul la un remediu efectiv. Cauza se referea la o

interdicție privind întoarcerea în Canada a reclamantului cu dublă cetățenie – canadiană și sudaneză, ca urmare a punerii în aplicare de către statul canadian a regimului de sancțiuni instituit prin rezoluțiile Consiliului de Securitate. Reclamantul a fost astfel nevoit să rămână în ambasada Canadei din Khartoum, Sudan, pentru a evita eventuala detenție și tortură la care ar fi fost supus dacă ar fi părăsit acea incintă. După trecerea în revistă a măsurilor de punere în aplicare a interdicției de călătorie, instanța a concluzionat că dreptul reclamantului de a intra în Canada a fost încălcat. Încălcarea a venit în contradicție cu prevederile Cartei canadiene a drepturilor și libertăților.

Guvernul a solicitat Curții să declare inadmisibilă cererea, întrucât ea nu este competentă *ratione personae* să o judece. Măsurile contestate se fundamentau pe Rezoluțiile Consiliului de Securitate care, în conformitate cu art. 25 și 103 din Carta Națiunilor Unite, erau obligatorii și superioare oricărui alt acord internațional. Guvernul a mai susținut că, în aceste condiții, Elveția nu poate fi considerată responsabilă, pe plan internațional, pentru punerea în aplicare a măsurilor în cauză. Măsurile emanând de la Consiliul de Securitate nu puteau face obiectul vreunei cauze în fața Curții.

Reclamantul a susținut că, în acest caz, Curtea era competentă *ratione personae*, argumentând că restricțiile impuse de către Consiliul de Securitate au fost puse în aplicare la nivel național în conformitate cu art. 190 din Constituția Federală. Potrivit art. 27 din Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor, Elveția nu poate invoca dispozițiile de drept intern pentru a justifica neexecutarea unui tratat. Reclamantul a opinat că autoritățile elvețiene au aplicat dispozițiile rezoluțiilor Consiliului de Securitate privind situațiile derogatorii într-o manieră rigidă. Autoritățile naționale s-au bucurat de o marjă de apreciere în vederea adoptării măsurilor în cauză. Radierea numelui reclamantului de pe listă, în conformitate cu decizia Comitetului din 23.09.2009, și-a produs efectul în Elveția abia o săptămână mai târziu. Prin urmare, autoritățile elvețiene nu aplicat în mod automat deciziile Consiliului de Securitate. În opinia sa, cazul nu caută să conteste primatul Cartei Națiunilor Unite, așa cum îl proclamă art. 103, afectând obligațiile internaționale ale statelor, ci urmărește ca dispozițiile Cartei să nu fie folosite drept paravan pentru eludarea prevederilor Convenției.

În calitate de terț intervenient, guvernul francez a susținut că limita impusă de Convenție, în sensul de fi garantată cel puțin o „protecție echivalentă”, nu a putut respectată, întrucât măsurile adoptate de către autoritățile elvețiene au izvorât din rezoluțiile Consiliului de Securitate, acestea din urmă fiind aplicabile tuturor statelor și având prioritate față de orice altă obligație internațională. În atari condiții, măsurile în cauză nu pot fi considerate ca ținând de jurisdicția Elveției, în sensul art. 1 din Convenție. Guvernul francez manifestă îndoieli cu privire la corectitudinea unei eventuale hotărâri a Curții de condamnare a statului elvețian pentru implementarea unor măsuri obligatorii și care aveau prioritate față de orice alt angajament internațional.

În aceeași calitate, guvernul britanic a observat că interdicția de intrare și de tranzit a fost impusă reclamantului în contextul adoptării Ordonanței, care pune de fapt în aplicare rezoluțiile Consiliului de Securitate. Obligațiile decurgând din rezoluții aveau prioritate față de toate celelalte acorduri internaționale, în conformitate cu art. 103 din Cartă. În această privință, guvernul britanic a fost de părere că efectivitatea regimului de sancțiuni instituit pentru menținerea păcii și securității internaționale ar fi fost compromisă dacă s-ar fi acordat prioritate drepturilor ce decurg din art. 5 sau 8 din Convenție.

Organizația JUSTICE, terț intervenient, a considerat că regimul de sancțiuni instituit prin Rezoluția Consiliului de Securitate nr. 1267 (1999) era sursa restricțiilor severe privind drepturile persoanelor de pe listă, în special dreptul la respectarea vieții private și de familie, dreptul de proprietate și libertatea de circulație – drepturi garantate de Convenție. Regimul de sancțiuni nu a prevăzut dreptul de acces la o instanță și dreptul la un remediu efectiv. Organizația JUSTICE a susținut că art. 103 din Cartă nu trebuia interpretat ca golind de conținut drepturile din Convenție. În speță, „menținerea păcii și a securității internaționale”, deși întâia dintre atribuțiile Consiliului de Securitate, nu era un principiu preeminent al dreptului internațional sau al Cartei. Respectarea drepturilor fundamentale trebuia pusă cel puțin pe aceeași treaptă, așa cum reieșea din Preambulul Cartei.

În stabilirea competenței sale *ratione personae*, Curtea a reiterat că, din interpretarea art. 1 din Convenție, pentru ca un stat-parte să poată fi tras la răspundere pentru actele sau omisiunile imputabile acestuia și care încalcă drepturile și libertățile prevăzute de Convenție, trebuie îndeplinit criteriul jurisdicției. Noțiunea de jurisdicție reflectă sensul atribuit acestui termen în dreptul internațional public, astfel încât ea trebuie să fie în primul rând teritorială și se presupune că este exercitată pe întreg teritoriul statului în cauză.

În context, măsurile impuse de rezoluțiile Consiliului de Securitate au fost implementate la nivel național printr-o Ordonanță a Consiliului Federal Elvețian, iar solicitările reclamantului de a i se permite intrarea pe teritoriul elvețian au fost respinse de către autoritățile aceluiși stat. Prin urmare, actele în cauză se referă la punerea în aplicare la nivel național a rezoluțiilor Consiliului de Securitate al ONU. Pretinsele încălcări ale Convenției sunt astfel atribuite statului elvețian. Așadar, măsurile sancționatorii au fost luate în exercitarea jurisdicției elvețiene, în sensul art. 1 din Convenție. Actele și omisiunile contestate pot angaja răspunderea statului pârât în temeiul dispozițiilor Convenției. *În consecință, Curtea respinge excepția incompatibilității ratione personae cu Convenția.*

Guvernul pârât a susținut că cererea mai este incompatibilă *ratione materiae* cu prevederile Convenției. În acest sens, a subliniat caracterul obligatoriu al rezoluțiilor adoptate de către Consiliul de Securitate în temeiul capitolului VII din Carta Națiunilor Unite, precum și primatul lor în fața oricărui alt acord internațional, în conformitate cu art. 103 al Cartei.

Curtea constată că aceste argumente se referă la temeinicia plângerilor și nu la compatibilitatea acestora cu Convenția. Prin urmare, obiecția Guvernului pârât privind incompatibilitatea *ratione materiae* a cererii cu Convenția trebuie unită cu fondul.

În ceea ce privește calitatea de victimă a reclamantului, Guvernul pârât a subliniat faptul că pe 23.09.2009, numele reclamantului a fost radiat de pe lista anexată la rezoluțiile Consiliului de Securitate și, pe 29.09.2009, ordonanța Guvernului a fost modificată în consecință, producând efecte din data de 2.10.2009. Astfel, măsurile sancționatorii luate împotriva reclamantului au încetat. În opinia Guvernului, litigiul a fost soluționat în sensul art. 37 parag. 1 lit. (b) din Convenție, cerându-se Curții radierea cererii de pe rolul său. Reclamantul a combătut acest argument. El a considerat că evoluția situației, în sensul radierii numelui său de pe listă, nu îi neagă statutul de victimă anterior modificării Ordonanței.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții, noțiunea de „victimă”, în sensul art. 34 din Convenție, are în vedere persoana direct afectată de actul sau de omisiunea statului, existența unei încălcări a Convenției fiind imaginabilă chiar și în lipsa vreunui prejudiciu. Prejudiciul trebuie să fie semnificativ doar în condițiile art. 41.

Prin urmare, o decizie sau o măsură favorabilă reclamantului nu este, în principiu, suficientă pentru a-l scoate din categoria „victimelor”, decât dacă autoritățile naționale i-au recunoscut această calitate, în mod explicit sau implicit, reparând încălcarea drepturilor sale garantate de Convenție.

În cauză, Curtea reține că sancțiunile impuse reclamantului au fost ridicate și că acesta este acum liber să treacă frontiera Campione d'Italia, intrând și tranzitând teritoriul elvețian. În schimb, ridicarea sancțiunilor, operație întreprinsă abia după lunile septembrie-octombrie 2009, nu a lipsit reclamantul de calitatea sa de victimă a sancțiunilor din momentul în care numele său a fost înscris, în noiembrie 2001, în lista anexată la rezoluții, sau cel puțin de la 27.11.2003, atunci când a fost informat că nu îi mai era permisă trecerea frontierei. Ridicarea sancțiunilor nu poate fi considerată ca o recunoaștere de către Guvern, chiar și implicită, a unei încălcări a dispozițiilor Convenției, în conformitate cu jurisprudența Curții. Mai mult, aceasta nu a fost urmată de nicio despăgubire, în sensul aceleiași jurisprudențe.

În consecință, solicitantul poate pretinde că a fost victima pretinselor încălcări ale Convenției pentru o perioadă de cel puțin șase ani. *Drept urmare, obiecția Guvernului cu privire la pretinsa lipsă de statutul de victimă trebuie respinsă.*

În privința epuizării tuturor căilor interne de atac, Guvernul pârât a susținut că, în conformitate cu regimul de sancțiuni impus de către Consiliul de Securitate, derogările erau posibile atunci când acestea erau necesare pentru soluționarea unei proceduri judiciare sau din motive medicale, umanitare ori de natură religioasă, sub rezerva aprobării acestora de către Comitet. Oficiul putea acorda asemenea dispense, în conformitate cu deciziile Consiliului de Securitate sau pentru protejarea intereselor statului elvețian. Guvernul a menționat că diferitele decizii pronunțate de către Birou nu ar fi fost contestate și că cererile reclamantului priveau doar problema radierii sale și a organizațiilor asociate de pe lista anexată la Ordonanță.

Guvernul a subliniat că, atât înainte, cât și după hotărârea Curții Federale, reclamantul nu a contestat deciziile emise de către Oficiu. În plus, autoritățile i-au acordat acestuia dispense de care nu a făcut uz.

În cele din urmă, Guvernul a susținut că reclamantul și-ar fi putut schimba reședința în orice moment, chiar și temporar, în altă parte a Italiei, țara a cărei cetățenie o deținea. În acest sens, a fost expediată o cerere de către autoritatea elvețiană competentă către Comitet. Chiar dacă sancțiunile au fost formulate în termeni generali, guvernul este de părere că strămutarea reclamantului ar fi fost autorizată de către Comitet.

Din aceste motive, Guvernul a susținut că reclamantul nu a epuizat remediile interne.

În privința respingerii cererilor de către Oficiu, reclamantul a susținut că nu a existat o jurisprudență internă clară din care să reiasă că autoritățile elvețiene nu au nicio marjă de apreciere în acordarea de dispense de la restricțiile impuse. Mai mult, Curtea Federală nu a furnizat nicio clarificare în acest sens. Nu a fost întreprinsă nicio acțiune de către Oficiu sau de orice altă autoritate pentru a stabili procedura acordării de dispense. În opinia sa, nu a putut exista, prin urmare, un remediu efectiv, în sensul dat de jurisprudența Curții. În ceea ce privește argumentul Guvernului potrivit căruia reclamantul nu a făcut uz de dispensele acordate de către Oficiu, acesta a susținut că dispensele se refereau doar la o ridicare provizorie a măsurilor impuse în cazul său, pentru situații speciale. Durata dispenselor nu i-ar fi fost suficientă, având în vedere vârsta sa și distanța pe care urmează să o parcurgă, pentru a ajunge la destinație și a-și rezolva necesitățile.

Reclamantul a mai susținut că a epuizat toate remediile interne, contestând în fața Curții Federale restricțiile impuse prin Ordonanță. Reclamantul a mai arătat că argumentul Guvernului potrivit căruia o cerere de strămutare în altă parte a Italiei ar fi avut șanse mai mari de reușită decât cererea de radiere, era o pură speculație. O atare opțiune – puțin probabilă, în special din cauza blocării activelor sale financiare urmare a instituirii regimului de sancțiuni și a faptului că ea nu a fost avută în vedere de către Curtea Federală – i-ar fi ameliorat situația doar în cazul câtorva dintre restricțiile contestate.

Curtea reiterează că, pentru a fi îndeplinite condițiile art. 35 din Convenție, remediile care trebuie epuizate sunt cele disponibile și suficiente, iar ele trebuie să privească încălcările invocate. Sarcina probei aparține Guvernului care susține că nu au fost epuizate toate remediile, demonstrând existența unui remediu efectiv în teorie și practică, la momentul respectiv. Doar în aceste condiții remediu este accesibil și susceptibil să producă un efect util, prezentând totodată șanse rezonabile de succes.

Mai mult, unui reclamant care a beneficiat el însuși de un aparent remediu efectiv și suficient, nu-i poate fi impus să le încerce și pe celelalte disponibile, dar nesusceptibile de a-i ameliora situația.

În cauză, Curtea reține că reclamantul nu a contestat refuzurile Oficiului de a-i acorda dispense de la regimul de sancțiuni. Mai mult, când i-au fost acordate (de două ori), el nu a făcut uz de ele.

Cu toate acestea, chiar presupunând că dispensele au atenuat întrucâtva efectele regimului de sancțiuni, permițându-i reclamantului să părăsească enclava Campione d'Italia pentru motive medicale sau chestiuni juridice, Curtea este de părere că problema dispenselor a fost doar o parte dintr-o situație amplă a cărei origine se găsește în adăugarea numelui reclamantului pe lista anexată la Ordonanță. În această privință, trebuie menționat că reclamantul a formulat mai multe cereri în adresa autorităților naționale pentru radierea numelui său de pe lista anexată la Ordonanță – cereri respinse de către Departamentul Federal pentru Afaceri Economice. Consiliul Federal Elvețian, în fața căruia a contestat decizia Departamentului, a trimis cauza la Curtea Federală. Într-o hotărâre din 14.11.2007, această instanță a respins contestația sa fără a examina temeinicia plângerilor în baza dispozițiilor Convenției. În consecință, Curtea apreciază că reclamantul a epuizat toate remediile interne disponibile.

În privința încălcării art. 8 prin adăugarea numelui reclamantului pe lista anexată la Ordonanță și prejudicierea onoarei și a reputației sale, Curtea recunoaște că art. a fost invocat, teoretic, în fața autorităților naționale. Reclamantul a susținut că adăugarea numelui său pe lista Comitetului a echivalat cu acuzarea sa publică de a se fi asociat cu Osama bin Laden, cu organizația al-Qaida și cu talibanii.

În consecință, Curtea respinge obiecția Guvernului cu privire la inadmisibilitatea cererii pentru neepuizarea remediilor interne în privința plângerilor reclamantului în temeiul art. 5 și 8.

Reclamantul a susținut că măsura prin care i-au fost interzise intrarea și tranzitul prin Elveția a încălcat dreptul său la respectarea vieții private, inclusiv dreptul la viață de familie. El a susținut că aceste interdicții l-au împiedicat să-și consulte doctorii din Italia sau din Elveția, precum și să-și viziteze rudele și prietenii. Adăugarea numelui său pe lista anexată la Ordonanță i-a prejudiciat onoarea și reputația.

Curtea reiterează că noțiunea de „viață privată” are un sens larg care nu suportă definiții exhaustive. Curtea a constatat că starea de sănătate, împreună cu integritatea fizică și psihică a

persoanei se încadrează în sfera vieții private. Dreptul la viață privată include, de asemenea, dreptul la dezvoltare personală și dreptul persoanei de a stabili și dezvolta relații cu semenii săi. În plus, trebuie reținut că art. 8 protejează, de asemenea, dreptul la respectarea „vieții de familie”. În temeiul acestei dispoziții, statul trebuie să acționeze cu prudență pentru a nu-i împiedica pe cei vizați să ducă o viață de familie normală. Un criteriu important pentru incidența acestei prevederi este existența unor legături efective între persoanele vizate.

Curtea reamintește că art. 8 protejează, de asemenea, dreptul la respectarea domiciliului.

Reclamantul a susținut că restricțiile privind libertatea sa de circulație l-au împiedicat să ia parte la reuniunile familiale ce au avut loc în perioada în care era în vigoare regimul de sancțiuni. Astfel, reclamantul pretinde că este o victimă a încălcării dreptului său la respectarea vieții private și de familie. În acest sens, a menționat că statutul său de cetățean italian, nerezident pe teritoriul statului pârât, nu-l împiedică să înainteze o cerere de încălcare a drepturilor sale de către statul elvețian, având în vedere situația specifică a enclavei Campione d'Italia, care este înconjurată de teritoriul elvețian. Dată fiind integrarea Campione d'Italia în cantonul Ticino, în special integrarea economică, ar fi fost normal ca autoritățile elvețiene să-l trateze ca pe un cetățean elvețian în privința regimului de sancțiuni. Reclamantul a reiterat că nu avea posibilitatea să-și schimbe reședința în altă parte a Italiei.

Adăugarea numelui său pe lista anexată la Ordonanță i-a prejudiciat onoarea și reputația, din moment ce lista enumera persoanele suspectate a fi contribuit la finanțarea activităților teroriste. Mai mult, reclamantul nu a avut posibilitatea să conteste acuzațiile ce îi erau aduse.

Guvernul a arătat că reclamantul era liber să primească toate vizitele pe care le dorea în Campione d'Italia. Reclamantul nu a susținut că ar fi fost imposibil sau dificil pentru familia sa sau pentru prieteni să vină în Campione d'Italia, unde și-ar fi putut împlini viața sa familială și socială așa cum ar fi considerat de cuviință, fără vreo restricție. În privința reuniunilor familiale, acesta ar fi putut solicita o derogare de la regimul de sancțiuni. Reclamantul ar fi putut chiar solicita strămutarea în altă parte a Italiei. În fine, Convenția nu protejează dreptul unui resortisant străin de a vizita un stat care i-a interzis intrarea pe teritoriul său, astfel încât să-și mențină reședința într-o enclavă din care nu ar putea ieși decât prin tranzitarea teritoriului acelui stat. Guvernul consideră că măsurile luate nu constituie o ingerință în drepturile garantate de art. 8 din Convenție.

Ca răspuns la afirmația reclamantului potrivit căreia nu ar fi fost niciodată în măsură să afle cauzele măsurilor restrictive sau să le conteste în fața unei instanțe, Guvernul a declarat că măsurile contestate nu au încălcat drepturile reclamantului garantate de art. 8. Prin urmare, aspectul procedural al acestei dispoziții nu era aplicabil. În cazul în care Curtea ar considera altfel, Guvernul reiterează că măsura a fost una necesară într-o societate democratică, în temeiul art. 8 parag. 2.

Curtea afirmă că statele sunt îndrituite, așa cum o prescrie dreptul internațional și sub rezerva obligațiilor ce decurg din tratatele la care sunt parte, să controleze intrarea străinilor pe teritoriile lor. Cu alte cuvinte, Convenția nu garantează unui străin dreptul de a intra pe teritoriul unui anumit stat. Curtea reține constatarea Curții Federale potrivit căreia măsura luată constituia o restrângere semnificativă a libertății reclamantului, având în vedere faptul că se afla într-o situație aparte, aceea că enclava Campione d'Italia era înconjurată de cantonul elvețian Ticino. Măsura interzicerii părăsirii teritoriului izolat de către reclamant vreme de cel puțin șase ani a fost de natură să-i îngreuneze contactul cu alte persoane – prietenii și familia sa – ce locuiau în afara enclavei. *Curtea statuează că a existat o ingerință în dreptul reclamantului la respectarea vieții private și de familie în sensul art. 8 parag. 1.*

Rămâne să se stabilească dacă măsura a fost luată în conformitate cu art. 8 parag. 2 din Convenție, adică „în conformitate cu legea”, a vizat unul dintre scopurile legitime enumerate în acest paragraf și a fost „necesară într-o societate democratică” pentru atingerea scopurilor vizate.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții, părțile contractante sunt responsabile în temeiul art. 1 din Convenție pentru toate actele și omisiunile autorităților lor indiferent dacă acestea au fost o consecință a reglementărilor interne sau a necesității de conformare cu obligațiile internaționale. Art. 1 nu face nici o distincție cu privire la categoriile de norme sau măsuri și nu scutește nicio parte contractantă de controlul juridicțional convențional. Angajamentele internaționale care incumbă unui stat după intrarea în vigoare a Convenției în privința sa îi pot atrage răspunderea pentru neconformitatea lor cu scopurile Convenției.

Mai mult, Curtea reiterează că dispozițiile Convenției nu pot fi interpretate într-un vid, ci în conformitate cu principiile generale ale dreptului internațional. Trebuie să se țină seama, așa cum o prevede art. 31 parag. 3 lit. c) din Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor (1969), „de orice regulă pertinentă de drept internațional aplicabilă relațiilor dintre părți” și, în special, de normele privind protecția internațională a drepturilor omului.

La contractarea de noi obligații internaționale, statele sunt prezumate a nu deroga de la obligațiile lor anterioare. În cazul în care instrumente internaționale aparent contradictorii sunt aplicabile în același timp, jurisprudența internațională, precum și doctrina le interpretează de o asemenea manieră încât să le armonizeze efectele și să evite orice antinomie dintre ele. Prin urmare, două angajamente internaționale divergente trebuie armonizate astfel încât acestea să producă efecte în deplină concordanță cu dispozițiile deja existente.

Marea Cameră confirmă principiile statuate deja în cauza *Al-Jedda c. Regatul Unit*: „(...) Curtea consideră că, în interpretarea rezoluțiilor Consiliului de Securitate, trebuie să existe prezumția că acestea nu urmăresc să impună vreo obligație pentru statele membre care să încalce principiile fundamentale ale drepturilor omului. În eventualitatea neclarității *in terminis* a unei rezoluții a Consiliului de Securitate, Curtea trebuie să aleagă, prin urmare, interpretarea în deplină concordanță cu cerințele Convenției și care evită orice conflict dintre obligațiile internaționale. În lumina rolului important al Organizației Națiunilor Unite în promovarea și încurajarea respectului pentru drepturile omului, se presupune că este folosit un limbaj clar și explicit atunci când Consiliul de Securitate le cere statelor implementarea unor măsuri speciale, care ar intra în conflict cu obligațiile ce le revin în temeiul dreptului internațional al drepturilor omului”.

Rezoluția nr. 1390 (2002) impune textual interzicerea intrării și tranzitului prin teritoriul statelor a persoanelor menționate pe lista ONU. Prin urmare, prezumția menționată mai sus este răsturnată în cazul de față, având în vedere redactarea clară și explicită a Rezoluției, prin impunerea unei obligații care conduce la încălcarea drepturilor omului.

Curtea reține că problema existenței unei *baze legale* nu este o chestiune de dispută între părți. Curtea afirmă că măsurile contestate au fost luate în conformitate cu Ordonanța adoptată pentru punerea în aplicare a rezoluțiilor relevante ale Consiliului de Securitate. *Măsurile au fost, prin urmare, prevăzute de lege.*

Curtea a stabilit că *aceste restricții vizau unul sau mai multe dintre scopurile legitime* enumerate de art. 8 parag. 2. În primul rând, ele preveneau criminalitatea. În al doilea rând, odată ce rezoluțiile Consiliului de Securitate au fost adoptate pentru combaterea terorismului internațional – în baza Capitolului VII din Carta Organizației Națiunilor Unite – erau în măsură să contribuie la siguranța publică și la securitatea națională a Elveției.

Guvernul pârât, împreună cu guvernele francez și britanic în calitate de terți intervenienți au susținut că punerea în aplicare a rezoluțiilor Consiliului de Securitate nu se afla la latitudinea autorităților elvețiene. În stabilirea existenței vreunei marje a statului elvețian în implementarea

rezoluțiilor, se va lua în considerare modul de redactare a acestora și contextul în care au fost adoptate. Se vor mai avea în vedere scopurile vizate, astfel cum figurează în preambulul lor, preambul citit în lumina scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite.

Curtea reține că Elveția a devenit membru al Organizației Națiunilor Unite la 10.09.2002. Autoritățile elvețiene au adoptat Ordonanța pe 2.10.2000, adică înainte de a deveni parte a acestei organizații, fiind în schimb parte a Convenției. De asemenea, statul elvețian a pus în aplicare la nivel național interdicția de intrare și de tranzit asupra reclamantului în conformitate cu Rezoluția nr. 1390 (2002) din 16.01.2002, iar la data de 1 mai a anului respectiv a modificat Ordonanța. Curtea recunoaște, în special în lumina dispozițiilor de la art. 2, că această rezoluție era adresată „tuturor statelor”, nu doar statelor-membre ale ONU. Cu toate acestea, Carta nu impune statelor un model anume pentru punerea în aplicare a rezoluțiilor adoptate de către Consiliul de Securitate în temeiul capitolului VII. Fără a aduce atingere caracterului obligatoriu al rezoluțiilor respective, Carta lasă, în principiu, la latitudinea statelor membre ONU alegerea modelelor de transpunere a lor în ordinea juridică internă. Astfel, Carta impune statelor o obligație de rezultat, mijloacele de punere în aplicare aparținându-le.

În cauză, reclamantul a contestat în principal interdicția de intrare și de tranzit a teritoriului elvețian, impusă prin implementarea Rezoluției nr. 1390 (2002). Parag. 2 lit. (b) al acestei rezoluții prevedea că interdicția „nu se aplică în cazul în care intrarea sau tranzitul [este] necesar pentru soluționarea unei proceduri judiciare...”. În opinia Curții, termenul „necesar” este interpretabil de la caz la caz. În plus, parag. 8 al aceleiași rezoluții prevede că „toate statele trebuie să implementeze de îndată, prin acte legislative sau măsuri administrative, unde este cazul, măsurile impuse împotriva cetățenilor lor, a altor persoane sau entități care activează pe teritoriul lor...”. Formularea „unde este cazul” era menită să ofere autorităților naționale flexibilitate în implementarea Rezoluției.

Curtea s-a referit și la propunerea prin care Comisia de politică externă a Consiliului Național Elvețian i-a solicitat Consiliului Federal informarea Consiliului de Securitate al ONU că nu va mai aplica necondiționat sancțiuni față de persoanele menționate în rezoluțiile pentru combaterea terorismului. Chiar dacă propunerea a fost redactată în termeni generali, se poate spune că situația reclamantului era una dintre principalele cauze ce au condus la adoptarea acesteia. Prin adoptarea acestei propuneri, Parlamentul elvețian și-a exprimat intenția de a dispune de o marjă de apreciere în aplicarea rezoluțiilor Consiliului de Securitate. Curtea reține așadar că statul elvețian a dispus de o anumită marjă de apreciere limitată, dar totuși existentă, în implementarea rezoluțiilor obligatorii ale Consiliului de Securitate al ONU.

O ingerință este considerată ca fiind „necesară într-o societate democratică” dacă există o „nevoie socială imperioasă” și, în special, dacă este proporțională cu scopul legitim vizat, iar motivele invocate de autoritățile naționale pentru a o justifica sunt „pertinente și suficiente”.

Obiectul și scopul Convenției – tratat de garantare a drepturilor omului pe bază obiectivă – cer ca dispozițiile sale să fie interpretate și aplicate într-un mod care face garanțiile sale reale și efective. Astfel, pentru a asigura „respectarea vieții private și de familie” în sensul art. 8, trebuie avute în vedere realitățile fiecărui caz în parte, pentru a nu aplica mecanic dispozițiile de drept intern unei anumite situații.

Aprecierea ultimă a necesității ingerinței rămâne supusă controlului de conformitate cu cerințele Convenției, control efectuat de către Curte. Trebuie lăsată totuși o marjă de apreciere autorităților naționale pentru a se pronunța în acest sens. Limitele acestei marje variază și

depind de o serie de factori, inclusiv de natura dreptului convențional în discuție, importanța sa pentru persoană, natura ingerinței și scopul vizat de aceasta.

Pentru a răspunde la întrebarea dacă măsurile luate împotriva reclamantului au fost proporționale cu scopul legitim pe care îl urmăreau și dacă motivele invocate de autoritățile naționale erau „pertinente și suficiente”, Curtea trebuie să examineze dacă autoritățile elvețiene au luat în considerare îndeajuns caracterul specific al cazului său și dacă au adoptat, în cadrul marjei lor de apreciere, măsurile pe care au fost chemate să le aplice urmare a instituirii regimului de sancțiuni, raportat la situația aparte a reclamantului.

Curtea este dispusă să ia în considerare faptul că amenințarea cu terorismul era deosebit de gravă la momentul adoptării rezoluțiilor, între 1999 și 2002. Aceasta reiese clar din modul redactare a rezoluțiilor, dar și din contextul în care ele au fost adoptate. Cu toate acestea, menținerea sau chiar consolidarea acestor măsuri de-a lungul anilor trebuie explicată și justificată temeinic.

Curtea observă că cercetările efectuate de către autoritățile elvețiene și cele italiene au condus la concluzia că suspiciunile cu privire la participarea reclamantului la activități teroriste erau nefondate. Pe 31.05.2005, Procurorul Federal Elvețian a încetat cercetarea în privința reclamantului, iar la 5.07.2008 Guvernul italian a înaintat Comitetului o cerere de radiere a numelui reclamantului pe motiv că acțiunea penală îndreptată împotriva sa a fost împiedicată. Curtea Federală, la rândul ei, a observat că statul care a efectuat cercetările și procesele penale nu putea proceda la radiere, dar putea, cel puțin, să sesizeze Comitetul cu privire la rezultatele cercetării, cerând radierea numelui de pe listă.

Curtea este surprinsă de afirmația potrivit căreia autoritățile elvețiene nu au informat Comitetul până la 2.09.2009 despre concluziile cercetării încheiate la 31.05.2005. Curtea consideră că o comunicare promptă a concluziilor organelor de cercetare ar fi condus la radierea numelui reclamantului din lista ONU mai devreme, reducând considerabil perioada de timp în care a fost supus restrângerii drepturilor decurgând din art. 8.

Curtea subliniază că interdicția a împiedicat reclamantul nu numai să intre pe teritoriul elvețian, ci și să părăsească teritoriul enclavei Campione d'Italia, ba chiar să călătorească în orice altă parte a Italiei, țara al cărui cetățean era, fără să încalce regimul de sancțiuni. Mai mult, Curtea consideră că reclamantul nu ar fi putut cere în mod rezonabil strămutarea din Campione d'Italia într-o altă regiune a Italiei, odată ce locuia acolo din 1970, mai ales ca nu mai putea dispune în mod liber de toate bunurile sale. Indiferent dacă i s-ar fi acordat sau nu o autorizație de strămutare, trebuie subliniat că dreptul la respectarea domiciliului este protejat pe terenul art. 8 din Convenție.

Curtea constată, de asemenea, că prezenta cauză are și o latură medicală, care nu ar trebui ignorată. Reclamantul s-a născut în 1931 și are probleme de sănătate. O restricție de ordin general privind libertatea de circulație a persoanelor nu ar fi fost justificată nici prin rezoluțiile Consiliului de Securitate și nici nu ar fi urmărit interesul public, fiind disproporționată în raport de situația aparte a reclamantului.

În realitate, Oficiul a respins o serie de cereri de dispensă pentru intrare și tranzit prezentate de către reclamant în temeiul unor motive medicale sau a unor chestiuni judiciare. El nu a declarat recurs împotriva acestor hotărâri. Mai mult, două dintre cererile sale au fost acceptate, el nu a făcut uz de acestea, spunând că perioada de timp prevăzută era insuficientă pentru a întreprinde călătoriile, având în vedere vârsta sa și distanța mare ce trebuia parcursă. Curtea admite că reclamantul ar fi considerat dispensele insuficiente ca durată, având în vedere factorii sus-menționați.

Ar trebui să se sublinieze în această privință că, în conformitate cu art. 2 lit. b) din Rezoluția nr. 1390 (2002), Comitetul avea dreptul de a acorda dispense în cazuri aparte, în special pentru motive medicale, umanitare sau religioase. În cursul reuniunii din 22.02.2008, un reprezentant al Departamentului Federal al Afacerilor Externe a susținut că reclamantul putea solicita Comitetului acordarea unei dispense pe o perioadă mai mare, având în vedere situația sa. Reclamantul nu a făcut uz de acest mijloc, dar nici autoritățile elvețiene nu l-au susținut în acest scop.

S-a menționat că numele reclamantului a fost adăugat în lista ONU la inițiativa Statelor Unite ale Americii și nu la cea a Elveției. Nici nu s-a contestat faptul că, cel puțin până la adoptarea Rezoluției nr. 1730 (2006), sesizarea Comitetului în vederea radierii numelui de pe listă cădea în sarcina statului de cetățenie sau de reședință al persoanei în cauză. Elveția nu este nici statul de cetățenie și nici cel de reședință al reclamantului, prin urmare, autoritățile elvețiene nu aveau competența de a iniția o atare procedură. Cu toate acestea, nu reiese că autoritățile elvețiene au sugerat acest lucru statului italian în vederea unei asemenea inițiative sau a acordării de asistență în acest sens. Se poate observa din stenogramele reuniunii din 22.02.2008 că autoritățile i-au sugerat doar reclamantului să ia contact cu misiunea permanentă a Italiei la ONU, adăugând că Italia ocupa un loc în Consiliul de Securitate.

Curtea recunoaște că Elveția, împreună cu alte state, au făcut eforturi considerabile care au condus, după câțiva ani, la ameliorarea regimului de sancțiuni. Totuși, având în vedere principiul conform căruia Convenția protejează drepturi ce nu sunt teoretice sau iluzorii, ci reale și efective, este important să se ia în considerare măsurile pe care autoritățile naționale le-au adoptat în mod efectiv sau au încercat să le adopte în vederea soluționării situației speciale a reclamantului. În această privință, Curtea constată că autoritățile elvețiene nu au luat în suficientă considerare realitățile cazului, în special situația geografică aparte a Campione d'Italia, durata considerabilă a măsurilor impuse sau naționalitatea solicitantului, vârsta și starea sănătății lui. A existat, de asemenea, posibilitatea de a decide modul în care rezoluțiile Consiliului de Securitate urmau a fi puse în aplicare în ordinea juridică internă, astfel încât să permită ameliorarea regimului de sancțiuni aplicabil reclamantului, fără a i se încălca dreptul la viață privată și de familie și a nu evita caracterul obligatoriu al rezoluțiilor.

Având în vedere natura Convenției de tratat de garantare colectivă a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea constată că statul pârât nu s-a putut disocia de caracterul obligatoriu al rezoluțiilor Consiliului de Securitate, dar ar fi trebuit să adapteze măsurile sancționatorii la situația specială a reclamantului.

Această constatare scutește Curtea să răspundă la întrebarea privind ierarhia dintre obligațiile ce decurg din Convenție și cele ce decurg din Carta Națiunilor Unite, întrebare ridicată de guvernul pârât și guvernele interveniente. În opinia Curții, important este că Guvernul pârât nu a reușit să demonstreze că a încercat, pe cât posibil, armonizarea obligațiilor pe care le considera divergente.

Curtea observă că restricțiile impuse asupra libertății de mișcare a reclamantului pentru această perioadă de timp, nu asigurau un just echilibru între dreptul la protecția vieții sale private și de familie, pe de o parte, și scopurile legitime ale prevenirii criminalității și protejarea securității naționale și a siguranței publice din Elveția, pe de altă parte. Prin urmare, ingerința în dreptul său la respectarea vieții private și de familie nu a fost una proporțională, deci nu a îndeplinit condiția necesității într-o societate democratică.

Curtea constată astfel încălcarea art. 8 din Convenție.

Reclamantul a susținut că interesele concurente de asigurare a protecției surselor de date și informații importante pentru securitatea națională, pe de o parte, și dreptul la un remediu efectiv, pe de altă parte, ar fi fost reconciliate prin intermediul unei proceduri special adaptate. În speță, nicio astfel de procedură nu a fost disponibilă, fie în fața ONU, fie în fața autorităților naționale. În opinia reclamantului, conformitatea măsurilor contestate cu art. 3, 8 și 9 din Convenție nu a fost supusă controlului unei instanțe interne și că, pe cale de consecință, a existat o încălcare a art. 13.

Guvernul a subliniat faptul că reclamantul a solicitat radierea numelui său și cele ale organizațiilor asociate din lista anexată la Ordonanță. Cererea a fost aparent examinată de către Curtea Federală, care a statuat că reclamantul nu a avut la dispoziție un remediu efectiv în privința acestui aspect, întrucât, fiind obligată să respecte rezoluțiile Consiliului de Securitate, nu era în măsură să anuleze sancțiunile Consiliului de Securitate impuse acestuia.

Guvernul a susținut că statul elvețian nu era îndrituit să înainteze o cerere de radiere, întrucât reclamantul nu deținea cetățenie elvețiană și nu își avea reședința în Elveția, fapt confirmat de către Comitet. Singura posibilitate pe care o aveau autoritățile elvețiene era să sprijine doar o cerere depusă de către reclamant, ceea ce a și făcut-o, prin comunicarea către avocatul său a deciziei de împiedicare a acțiunii penale.

Curtea reține că art. 13 garantează disponibilitatea, la nivel național, a unui remediu prin intermediul căruia să se invoce o încălcare a drepturilor și libertăților garantate de Convenție. Prin urmare, deși statele contractante dispun de o marjă de apreciere cu privire la modul în care acestea se conformează obligațiilor ce le revin în temeiul art. 13, este imperioasă existența unui remediu intern care să permită autorității naționale competente să analizeze cererile privind dispozițiile convenționale încălcate și să acorde protecția corespunzătoare. Domeniul de aplicare al obligației ce decurge din art. 13 variază în funcție de natura plângerii reclamantului. Cu toate acestea, remediu trebuie să fie „efectiv”, atât în practică, cât și în drept, în sensul că disponibilitatea sa trebuie să nu fie împiedicată de actele sau omisiunile autorităților, în mod nejustificat.

Art. 13 prevede că un remediu este disponibil în dreptul intern doar pentru cererile ce pot fi considerate „serioase și legitime” în raport de dispozițiile Convenției. Acest articol nu garantează existența unui remediu care să permită ca legile unui stat-parte să fie atacate în fața unei autorități naționale pe motiv că ar contraveni dispozițiilor Convenției, ci urmărește doar să asigure că oricine face o plângere credibilă privind încălcarea unui drept din Convenție, va beneficia de un remediu efectiv prevăzut de ordinea juridică internă.

Curtea reține că reclamantul a putut să se adreseze autorităților naționale pentru radierea numelui său din lista anexată la Ordonanță și că acest lucru i-ar fi ameliorat situația în privința cererilor sale bazate pe dispozițiile Convenției. Cu toate acestea, autoritățile nu au examinat pe fond cererile cu privire la pretensele încălcări ale Convenției. Curtea Federală a considerat că, deși s-ar putea verifica dacă Elveția era legată de rezoluțiile Consiliului de Securitate, nu ar fi putut ridica sancțiunile impuse reclamantului din motivul că acestea nu respectă drepturile omului. Curtea Federală a recunoscut expres că procedura de radiere la nivelul Organizației Națiunilor Unite, chiar dacă îmbunătățită, nu ar putea fi considerată drept un remediu efectiv în sensul art. 13 din Convenție.

Curtea se referă în continuare la constatarea CJCE potrivit căreia „nu este o consecință a principiilor ce reglementează ordinea juridică internațională creată de Națiunile Unite ca un control jurisdicțional al conformității reglementării în litigiu cu legea internă (din perspectiva drepturilor fundamentale) să fie exclus în virtutea faptului că această măsură pune în aplicare o rezoluție a Consiliului de Securitate adoptată în temeiul capitolului VII din Carta Națiunilor

Unite”. Curtea constată că același raționament este aplicabil, *mutatis mutandis*, în cauză, în privința controlului conformității Ordonanței cu textul Convenției, control efectuat de către autoritățile elvețiene. Nimic din textul rezoluțiilor Consiliului de Securitate nu interzicea autorităților elvețiene să creeze mecanisme pentru verificarea măsurilor luate la nivel național în legătură cu acestea.

Curtea reține că reclamantul nu a avut la dispoziție niciun mijloc efectiv de a obține radierea numelui său de pe lista anexată la Ordonanță, deci nu a beneficiat de niciun remediu în privința pretinselor încălcări ale Convenției.

Curtea constată o încălcare a art. 13 combinat cu art. 8.

Bazându-se pe dispozițiile art. 5 parag. 1 din Convenție, reclamantul a susținut că, prin interzicerea intrării și tranzitului teritoriului elvețian, dată fiind prezența numelui său pe lista Comitetului, autoritățile elvețiene l-au lipsit de libertate. În temeiul art. 5 parag. 4, el s-a plâns că autoritățile nu au întreprins niciun control al legalității restricțiilor impuse libertății de circulație.

Guvernul a susținut că nu a existat nici o „privare de libertate” în cazul de față. Scopul măsurii în cauză nu a fost să limiteze libertatea reclamantului la perimetrul enclavei Campione d’Italia. I-a fost impusă doar o interdicție de intrare și de tranzit a teritoriului elvețian. Faptul că reclamantul a dedus că libertatea sa de mișcare a fost împiedicată prin măsurile contestate îi era imputabil doar lui, pentru că el este cel care a ales să locuiască într-o enclavă italiană, înconjurată de teritoriul elvețian. Nici sancțiunile stabilite de ONU, nici implementarea lor de către autoritățile elvețiene nu l-au obligat să rămână un rezident al Campione d’Italia. Ar fi putut solicita oricând o autorizare de strămutare a reședinței în altă parte a Italiei. Guvernul a arătat mai departe că reclamantul nu a fost supus vreunei restricții afară de interdicția teoretică a intrării și tranzitului prin Elveția. Reclamantul nu s-a aflat sub supravegherea autorităților elvețiene, nu a avut obligații speciale și a putut primi câte vizite dorea, inclusiv de la avocații săi. Guvernul a subliniat în continuare faptul că frontiera dintre Campione d’Italia și Elveția nu era patrulată, așa că interdicția privind intrarea în Elveția nu ar fi constituit un obstacol fizic pentru reclamant.

Reclamantul a admis faptul că nu a existat vreun obstacol de natură fizică în cazul trecerii frontierei, dar a subliniat că aceasta era, ocazional, obiect al controlului inopinat și, în cazul în care ar fi fost descoperit, ar fi avut de suportat sancțiuni dure.

Reclamantul a subliniat că însăși Curtea Federală a recunoscut echivalența restricțiilor impuse cu un arest la domiciliu.

Guvernul francez, terț intervenient, a fost de părere că art. 5 din Convenție nu este aplicabil în situația unei persoane căreia i-a fost refuzată intrarea sau tranzitul unui teritoriu și că circumstanțele particulare ale cauzei, care decurg din faptul că reședința reclamantului era într-o enclavă din cadrul cantonului italian Ticino, nu ar putea schimba această aserțiune, cu excepția cazului în care dispozițiile legale ar fi fost denaturate.

Curtea reiterează că art. 5 consacră un drept fundamental, și anume protecția individului împotriva ingerințelor arbitrare ale statului în dreptul său la libertate. Textul art. 5 clarifică faptul că garanțiile pe care le conține se aplică „tuturor”.

Lit. (a)-(f) ale art. 5 parag. 1 conțin o listă exhaustivă a motivelor pentru care o persoană poate fi lipsită de libertate. Nicio lipsire de libertate nu este compatibilă cu art. 5 parag. 1 dacă nu se regăsește într-unul dintre aceste motive sau dacă nu este prevăzută într-o derogare legală conformă cu art. 15 din Convenție, care permite statelor ca, „în caz de război sau de alt

pericol public ce amenință viața națiunii”, să ia măsuri derogatorii de la obligațiile care le revin în temeiul art. 5, „în măsura strictă în care situația o impune”.

Art. 5 parag. 1 nu este prevădă restrângeri ale libertății de mișcare. Acestea sunt reglementate de art. 2 al Protocolului nr. 4 la Convenție, protocol neratificat de către statul elvețian. Pentru a stabili dacă cineva a fost „lipsit de libertatea sa” în sensul art. 5, punctul de plecare este situația lui concretă, ținându-se cont de o serie de criterii precum tipul, durata, efectele și modul de punere în aplicare a măsurii în cauză. Diferența dintre lipsirea de libertate și restrângerea libertății este una de grad sau de intensitate, și nu una de natură sau de substanță.

Curtea este în continuare de părere că obligația de a ține cont de „tipul” și „modul de punere în aplicare” a măsurii în cauză îi permite să aibă în vedere contextul specific și circumstanțele implementării restricțiilor, altele decât în cazul clasicei detenții într-o celulă. Într-adevăr, contextul în care măsura este adoptată reprezintă un factor semnificativ din moment ce, urmare a problemelor ivite, publicul poate fi nevoit să suporte restricții privind libertatea de circulație, în interesul binelui comun.

În situația reclamantului, Curtea recunoaște că restricțiile au fost menținute o perioadă semnificativă. Cu toate acestea, observă că teritoriul în care reclamantului nu i s-a permis să circule aparține unei țări terțe, Elveția, și că, în conformitate cu dreptul internațional, un stat are dreptul să interzică intrarea unui străin pe teritoriul său. Restricțiile în cauză nu au împiedicat reclamantul să se deplaseze înăuntrul teritoriului în care își avea reședința, reședința pe care și-a ales-o de bunăvoie pentru trai și pentru desfășurarea activităților de zi cu zi.

În continuare, Curtea reține că enclava Campione d'Italia reprezintă un teritoriu de mici dimensiuni. Cu toate acestea, reclamantul nu s-a aflat în detenție și nici sub arest la domiciliu. Pur și simplu i-a fost interzisă intrarea și tranzitul unui anumit teritoriu, iar, urmare a acestei măsuri, s-a aflat în imposibilitatea de a părăsi enclava.

Curtea subliniază că reclamantul nu a contestat în fața acesteia afirmația guvernului elvețian potrivit căreia nu ar fi fost supus niciunei măsuri de supraveghere din partea autorităților elvețiene și că nu a fost obligat să dea dări de seamă în mod regulat poliției. Nici nu pare că i-ar fi fost limitată libertatea sa de a primi vizitatori, indiferent dacă rude, doctori sau avocați.

În fine, Curtea amintește că regimul de sancțiuni i-a permis solicitantului să solicite derogări de la interdicția de intrare sau de tranzit, și că asemenea dispense i-au fost acordate de două ori, dar el nu a uzitat de acestea.

Curtea constată că reclamantul nu a fost „lipsit de libertatea sa” în sensul art. 5 parag. 1, prin adoptarea măsurii de interzicere a intrării și tranzitului teritoriului elvețian.

Invocând, în esență, aceleași argumente precum cele examinate de către Curte în legătură cu încălcarea art. 5 și 8 din Convenție, reclamantul a adus în discuție încălcarea art. 3. Potrivit acestuia, interdicția de a părăsi enclava Campione d'Italia pentru a vizita o moschee i-a îngreunat libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea, garantată de dispozițiile art. 9.

Având în vedere toate materialele aflate la dispoziția sa, Curtea nu găsește vreo aparență de încălcare a articolelor 3 și 9 din Convenție.

Judecătorii Bratza, Nicolaou și Yudkivska au formulat o opinie concordantă conjunctă. Judecătorul Rozakis a formulat o opinie concordantă la care s-au raliat și judecătorii Spielmann și Berro-Lefèvre. Judecătorul Malinverni a formulat o opinie concordantă.